

Aspia AB
c/o Aspia AB
Box 6350
102 35 Stockholm

RekMb

Beslut om sanktionsavgift

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) beslutar att Aspia AB, 559137-8350, (bolaget) ska betala en sanktionsavgift om 4 000 000 (fyra miljoner) kronor.

Beskrivning av ärendet

Penningtvätsregelverket¹ omfattar bland andra verksamhetsutövare som driver yrkesmässig verksamhet som avser bokförings- och revisionstjänster.²

Bokförings- och revisionstjänster tillhör den så kallade rådgivningssektorn. Rådgivningssektorn löper risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism genom exempelvis användning av klientmedelskonton, rådgivning samt godkännande av felaktiga intyg och andra handlingar.³

Bokförings- och revisionstjänster är vidare tjänster som löper risk att utnyttjas för penningtvätt genom att de används för att legitimera illegala transaktioner och regelbrott. Tillvägagångssätt kan exempelvis vara osanna fakturor, felaktiga underlag samt illegala pengar genom dagskassor. Det är en fördel för kriminella att godkännas av en rådgivare som granskat dess underlag.⁴

¹ Lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

² 1 kap. 2 § första stycket 18 penningtvättslagen.

³ Brottsförebyggande rådets rapport från 2015 om penningtvätt och annan penninghantering (BRÅ 2015:22) s. 118.

⁴ BRÅ 2015:22 s. 123.

Bolaget registrerades i Bolagsverkets register mot penningtvätt den 28 november 2018 och bedriver enligt registret följande verksamhet: bokförings- och redovisningstjänster. Bolaget är därför skyldigt att vidta åtgärder för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism i enlighet med regelverket. Tillsynen över att penningtvättsregelverket följs av sådan verksamhet ska utövas av länsstyrelserna i Stockholms, Västra Götalands och Skåne län. Med anledning av att bolaget har sitt säte i Stockholms län är Länsstyrelsen i Stockholms län tillsynsmyndighet för bolaget.⁵

Länsstyrelsen har den 18 maj 2020, 16 oktober 2020, den 24 februari 2022 och den 27 oktober 2022 förelagt bolaget att komma in med handlingar och uppgifter som Länsstyrelsen bedömt vara av vikt för tillsynsärendet. Bolaget har inkommit med uppgifter och handlingar den 30 juni 2020, 1 december 2020, 11 mars 2022 och den 21 november 2022.

Länsstyrelsen har den 30 november 2023 bestämt att begränsa tillsynsärendet avseende bolaget på sådant sätt att bedömningen av bolagets efterlevnad av penningtvättsregelverket under tillsynsperioden enbart avser bolagets allmänna riskbedömning. Bolaget har meddelats detta genom en underrättelse den 30 november 2023. Bolaget gavs möjlighet att inkomma med synpunkter på Länsstyrelsens underrättelse. Bolaget har inte avhört.

Med anledning av Länsstyrelsens begränsning av aktuellt tillsynsärende kommer handlingar och uppgifter som inte avser bolagets allmänna riskbedömning och som inte heller är aktuella för Länsstyrelsens bestämmande av påföljd inte att bedömas i detta beslut.

Motivering till beslutet

Allmän riskbedömning

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättsregelverket ska göra en allmän riskbedömning av hur de produkter och tjänster som denne tillhandahåller i sin verksamhet kan utnyttjas för penningtvätt

⁵ 16 § första och andra styckena förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

eller finansiering av terrorism. Även hur stor risken är för att detta sker ska anges. Verksamhetsutövaren ska särskilt beakta vilka slags produkter och tjänster denne tillhandahåller, vilka kunder och distributionskanaler som finns och vilka geografiska riskfaktorer som finns i verksamheten.⁶ Omfattningen av den allmänna riskbedömningen ska bestämmas med hänsyn till verksamhetsutövarens storlek och art och de risker för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan antas föreligga. Riskbedömningen ska vara utformad på så sätt att den kan ligga till grund för verksamhetens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.⁷ Riskbedömningen ska vara dokumenterad⁸ och utvärderas årligen⁹.

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget har gett in ett dokument med rubriken *Aspias allmänna riskbedömning och riskbedömning av kunder avseende 2020 enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism*. Av dokumentet framgår inledningsvis en generell text om vilka regelverk bolaget har att följa, innebörden av ett riskbaserat förhållningssätt samt att bolaget årligen, eller oftare om så anses påkallat, i sin allmänna riskbedömning bedömer bolagets sårbarhet samt risken för att bolagets verksamhet kan komma att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Vidare redogör bolaget för den metodik som det använt sig av vid utformningen av den allmänna riskbedömningen, bland annat genom att i en tabell illustrera hur de inbyggda risker som är förknippade med bolagets tjänster kan påverkas av olika riskfaktorer i verksamheten samt vilken risknivå den sammantagna bedömningen kan leda till. Det framgår även generella beskrivningar av hur penningtvätt och finansiering av terrorism kan gå till. Bolaget redogör också för att det verkar inom en bransch som av vissa myndigheter bedöms innefatta en högre inbyggd risk för att utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism – främst i förhållande till vissa redovisningstjänster där bolaget skulle kunna utnyttjas som en del i ett brottsupplägg. I huvudsak handlar det om att transaktioner av brottspengar kan döljas bland ett eller flera företags legitima transaktioner. Bolaget anger också möjligheten att användas som möjliggörare, aktörer som medvetet eller omedvetet genom sin

⁶ 2 kap. 1 § penningtvättslagen.

⁷ 2 kap. 2 § första stycket penningtvättslagen.

⁸ 2 kap. 2 § andra stycket penningtvättslagen.

⁹ 2 kap. 2 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53).

kompetens eller funktion kan underlätta för kriminella aktörer att begå brott. Bolaget anger att det finns information från flera organisationer och myndigheter om varningssignaler och specifika risker för penningtvätt och finansiering av terrorism och menar att denna information beaktats i samband med bolagets egen bedömning av de risker det ser i sin verksamhet.

Under rubriken 4. *Steg 1 – initial riskbedömning och riskfaktorer* anges vart bolaget bedriver verksamhet, vart majoriteten av kunderna är bosatta/etablerade och det anges att kunderna kommer från [REDACTED] och är av [REDACTED]. Därefter följer en, enligt bolaget, *exemplifiering* av de tjänster som bolaget erbjuder sina kunder uppdelat i två verksamhetsområden, *Accounting* och *Payroll & HR*. Under begreppet *Accounting* finns *Outsourcing services*, *Insourcing services* och *Digital Services* och under begreppet *Payroll & HR* finns *Lön tjänster* samt *Rådgivning i HR-frågor*. Det ges även en kortare beskrivning av vad respektive begrepp kan anses innefatta. Till exempel anges att *Outsourcing* kan ske på tre olika sätt, helhetsuppdrag inom redovisning där bolaget agerar som kundens ekonomiavdelning och utför i princip samtliga förekommande ekonomiuppgifter utom verkställande av betalningar, deluppdrag där bolaget hanterar delar av kundens redovisning och deluppdrag där bolaget utför endast en enstaka tjänst såsom årsredovisning eller inkomstdeklaration.

Bolaget anger vidare att det verkar i en bransch som av vissa myndigheter bedöms innefatta en högre inbyggd risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism, främst i förhållande till bolagets redovisningstjänster. Det kan därför inte uteslutas att bolaget skulle kunna utnyttjas som en så kallad möjliggörare av penningtvätt eller finansiering av terrorism. Bolaget menar dock att de arbetar aktivt för att motverka dessa risker och menar vidare att de inte tar emot några kontanter eller genomför betalningar eller överföringar för kunders räkning varför risken att bolaget direkt medverkar till penningtvätt eller finansiering av terrorism ur den aspekten bedöms som mycket liten. Vidare anger bolaget att bolagets verksamhet och tjänster inte direkt kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism men menar att det, i förhållande till några av de redovisningstjänster som erbjuds, potentiellt skulle kunna få tillgång till information kring kundens betalningar/transaktioner som gör det möjligt att upptäcka penningtvätt eller finansiering av terrorism. Bolaget bedömer det osannolikt att konsulter på bolaget medvetet skulle medverka som en del i ett brottsupplägg eller att konsulter hos bolaget skulle hotas

att utföra uppgifter eftersom, såsom det får förstås, tjänsterna som bolaget erbjuder typiskt sett inte innefattar sådana moment som direkt kan utnyttjas för penningtvätt. Bolaget anger också att det kan finnas en risk att kunder med brottsplaner vänder sig till bolaget för att dra nytta av bolagets namn och rykte och därmed utnyttjar bolaget som en fasad. Bolaget beskriver även vikten av att vara uppmärksam på avvikande aktiviteter och transaktioner för att kunna upptäcka tecken på penningtvätt eller finansiering av terrorism. Utöver det ovan beskrivna har bolaget, under rubriken 6.2. *Detaljerad riskbedömning och sammanvägd risknivå*, satt in de tjänster som tidigare exemplifierats i en tabell samt däri angett vissa typer av transaktioner/beteenden som bolaget, för respektive tjänst, bör vara vaksamma på för att kunna upptäcka tecken på penningtvätt eller finansiering av terrorism. Under ovan rubrik anges även en risk, låg eller normal, för respektive tjänst som bolaget erbjuder.

Vad gäller kunder har bolaget, under rubriken 5.1. *Kundrisk*, inledningsvis angett att det beaktat generella risker som är förknippade med de kundkategorier som bolaget riktar sina tjänster till. Bolaget anger vidare de olika omständigheter som enligt penningtvättslagen tyder på låg respektive hög risk samt, såsom det får förstås, omständigheter som enligt bolaget självt tyder på normal risk. Som sådana omständigheter som tyder på normal risk anges att det sker direktkontakt med företrädare, verklig huvudman är inte en person i politiskt utsatt ställning (PEP) eller nära medarbetare/familj till PEP och att det inte sker överföringar till högriskredjeland. Bolaget anger även exempel på ytterligare riskfaktorer som kan beaktas i bedömningen av den risk som sammanhänger med en kunds eller en kunds verkliga huvudmans verksamhet såsom kopplingar till branscher som ofta förknippas med högre risk för penningtvätt och finansiering av terrorism samt om kunden har kopplingar till branscher där det förekommer stora mängder kontanter. Bolaget beskriver sedan översiktligt vart bolaget bedriver sin verksamhet, nationalitet på sina kunder samt kunders ägare, om kunderna utgör fysiska eller juridiska personer samt vad dessa bedriver för typ av verksamhet. Slutligen anger bolaget att bedömningen av kundrisken är att denna är normal med hänsyn till vart kunderna och deras ägare är etablerade, vilka branscher som bolaget har kunder i och förekomsten av PEP. Utöver det ovan beskrivna har bolaget, under rubriken 6.2. *Detaljerad riskbedömning och sammanvägd risknivå*, beskrivit vilka kunder som använder sig av de tidigare exemplifierade tjänsterna samt angett en risk, låg eller normal, för respektive kundgrupp.

Vad avser risken gällande bolagets distributionskanaler anges, under rubriken 5.2. *Distributionsrisk* att bolaget oftast arbetar i nära samverkan med kunden och träffar/pratar med denna regelbundet. Det finns dock kunder där bolaget inte har löpande kontakt utan endast i samband med att tjänsterna utförs. Tjänster förmedlas inte genom mellanhänder eller återförsäljare och direktavtal ingås normalt med varje kund. I ett fåtal fall agerar bolaget underkonsult till [REDACTED] men även i dessa fall har bolaget normalt direktkontakt med kunden. Mot bakgrund av att bolaget har direktkontakt med sina kunder och löpande kontakter med en absolut majoritet av dessa samt inte använder mellanhänder bedöms distributionskanaler och kundmötesrisken sammantaget innefatta låg risk för penningtvätt. Utöver det ovan beskrivna har bolaget, under rubriken 6.2. *Detaljerad riskbedömning och sammanvägd risknivå*, beskrivit vilken kontakt som bolaget har med sina kunder uppdelat enligt de tidigare exemplifierade tjänsterna samt angett en risk, låg eller normal, för de distributionskanaler som används för respektive tjänst.

För de geografiska riskfaktorerna anger bolaget, under rubriken 5.3. *Geografiska riskfaktorer*, vart majoriteten av deras kunder är etablerade och verksamma samt vart dess ägare befinner sig. Bolaget anger att kundrisken, mot bakgrund av att i princip samtliga kunder och dess ägare återfinns i [REDACTED] där risken för penningtvätt och finansiering av terrorism är [REDACTED] och som har en [REDACTED] på Transparency International Index, bedöms innebära en låg risk för penningtvätt och finansiering av terrorism. Utöver det ovan beskrivna har bolaget, under rubriken 6.2. *Detaljerad riskbedömning och sammanvägd risknivå*, beskrivit vart kunderna och dess ägare - uppdelat enligt de tidigare exemplifierade tjänsterna - i huvudsak kommer ifrån samt angett en risk, låg eller normal, för de geografiska riskfaktorer som finns för respektive tjänst.

För verksamhetsspecifika riskfaktorer anger bolaget, under rubriken 5.4. *Verksamhetsspecifika riskfaktorer*, att det beaktat bolagets storlek och organisatoriska komplexitet och eventuella uppgifter som framkommit vid bolagets tidigare rapportering av misstänkta aktiviteter och transaktioner, egen erfarenhet och det som är allmänt känt. Bolaget har vidare angett att [REDACTED] [REDACTED] misstänkta aktiviteter och transaktioner till Finanspolisen och att det verkar inom en så kallad riskbransch. Bolaget menar vidare att det faktum att [REDACTED] [REDACTED] visar på medvetenhet inom

bolaget om dessa frågor. Sammanfattningsvis anger bolaget att det, baserat på tillgänglig information om möjliga tillvägagångssätt, föreligger en viss begränsad risk att bolaget skulle kunna utnyttjas av kund främst genom att vara en så kallad möjliggörare. Risken att bolaget direkt skulle medvetet medverka vid penningtvätt och finansiering av terrorism bedöms som mycket liten baserat på de tjänster som tillhandahålls. Sammantaget bedömer bolaget att verksamhets-specifika riskfaktorer innebär en normal risk för penningtvätt och finansiering av terrorism. Utöver det ovan beskrivna har bolaget, under rubriken 6.2. *Detaljerad riskbedömning och sammanvägd risknivå*, - uppdelat enligt de tidigare exemplifierade tjänsterna - angett i huvudsak den information som ovan framgått samt även hänvisat till det som anges under samma rubrik avseende inbyggd risk och sårbarhet i tjänsten. Bolaget har även för respektive tjänst angett den risk, hög eller låg, som anses finnas med de verksamhets-specifika riskfaktorerna.

Under rubriken 6. *Steg 2- Aspias riskbedömning* anges en sammanvägd risknivå för bolagets tjänster uppdelat efter bolagets två verksamhetsområden *Accounting* och *Payroll & Hr*. Under rubriken 6.2. *Detaljerad riskbedömning och sammanvägd risknivå* anges vidare en risknivå för vardera de av bolaget tidigare exemplifierade tjänsterna. Under rubriken 6.3. *Slutsats riskbedömning* anges även en samlad risknivå för verksamheten som helhet och att det, såsom det får förstås, vid bedömningen av den sammanvägda risknivån tagits hänsyn till befintliga riskfaktorer främst på grund av hög kundkännedom, låg distributionsrisk med mycket och direkt kontakt med en övervägande del av kunderna, i kombination med låg geografisk risk. Bolaget erbjuder ingen kontanthantering och verkställer inte betalningar eller överföringar för kunders räkning. Bolaget har beaktat att verksamhetsområde *Accounting* är det största och att bedömningen av riskerna inom detta område har störst påverkan på den sammanvägda bedömningen.

Länsstyrelsen bedömer att bolagets allmänna riskbedömning innehåller flera brister.

Av förarbeten till penningtvättslagen framgår att den allmänna riskbedömningen ska besvara frågan om och hur verksamhetsutövarens tjänster kan användas för att dölja brottsligt åtkommen egendoms samband med brott eller brottslig verksamhet. Vid bedömningen ska verksamhetsutövaren bland annat beakta möjliga tillvägagångssätt för penningtvätt och finansiering av

terrorism, det vill säga sådana förfaranden som verksamhetsutövaren själv har uppmärksammat eller som den har fått information från exempelvis tillsynsmyndigheter, brottsbekämpande myndigheter eller från samordningsorgan.¹⁰

Av bolagets allmänna riskbedömning framgår en *exemplifiering* av de tjänster som bolaget erbjuder. Det vill säga att det saknas en identifiering av samtliga tjänster som bolaget erbjuder sina kunder. Vidare konstaterar Länsstyrelsen att beskrivningen av de tjänster som bolaget exemplifierat inte är tillräcklig för att bolaget ska anses ha identifierat de tjänster som bolaget erbjuder. Att bolaget exempelvis angett att *Outsourcing* kan vara att bolaget utför i princip samtliga förekommande ekonomiuppgifter är således inte tillräcklig i denna del eftersom det inte tydligt framgår vad respektive tjänst består utav.

Eftersom bolaget inte har identifierat samtliga tjänster som det erbjuder har bolaget inte kunnat genomföra en motiverad bedömning och analys av hur respektive tjänst som bolaget tillhandahåller kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism samt hur stor risken är för att de identifierade riskerna inträffar. Länsstyrelsen vill dock påpeka följande om det som angetts av bolaget rörande de exemplifierade tjänsterna.

Bolaget har angett att dess tjänster, enligt bolagets bedömning, inte direkt kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism men att det kan få tillgång till information som gör det möjligt att upptäcka sådana aktiviteter. Vidare menar bolaget att det löper risk att utnyttjas som en del av en fasad. Bolaget gör dock inte någon motiverad bedömning och analys av vilka egenskaper i bolagets tjänster som gör dem sårbara för försök till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Det framgår inte heller, i tillräcklig hög utsträckning, hur ett utnyttjande av bolagets tjänster rent faktiskt skulle kunna gå till. Det är inte tillräckligt, att såsom bolaget gjort, enbart ange exempel på vissa typer av transaktioner/beteenden som bolaget bör vara vaksam på såsom osanna fakturor. Det är inte tillräckligt att konstatera att något är en risk utan bolaget behöver förstå varför det är en risk för att på så sätt kunna bedöma vilka åtgärder som är lämpliga att vidta för att hantera risken.

När verksamhetsutövaren har identifierat hot och sårbarheter med de tjänster som bolaget erbjuder ska verksamhetsutövaren

¹⁰ Prop. 2016/17:173 ”Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism”, s. 510.

identifiera riskfaktorer som påverkar risken för att tjänsterna utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Vid bedömningen ska särskilt riskfaktorer avseende verksamhetens kunder, länder och geografiska områden eller distributionskanaler beaktas.¹¹ Detta eftersom det till exempel kan finnas en tjänst som i sig innebär en begränsad risk men dess distributionskanal medför en hög risk varför den sammanvägda risken för att verksamhetsutövarens tjänster kan utnyttjas för penningtvätt bedöms innebära en medelhög risk. Även andra relevanta omständigheter och faktorer ska beaktas när det är relevant,¹² vilket innebär att uppräkningsen av riskfaktorer i penningtvättslagen inte är uttömmande.

Länsstyrelsen bedömer att bolaget inte har bedömt och analyserat de distributionskanaler som kan medföra att bolagets verksamhet utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Det är inte tillräckligt att, såsom bolaget gjort, enbart konstatera vilka distributionskanaler bolaget använder sig av. Bolaget behöver även analysera och motivera varför dess distributionskanaler utgör viss risk.

Vad gäller de verksamhetsspecifika riskfaktorerna har bolaget uppgett att det beaktat bolagets storlek och organisatoriska komplexitet och eventuella uppgifter som framkommit [REDACTED] [REDACTED] av misstänkta aktiviteter och transaktioner, egen erfarenhet och det som är allmänt känt. Hur dessa faktorer har analyserats och bedömts framgår dock inte av den allmänna riskbedömningen.

Nästa steg i en allmän riskbedömning är att göra en bedömning av sannolikheten för och konsekvenserna av att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism, det vill säga riskexponeringen. Hot och sårbarhetsanalysen och bedömningen av riskexponering för olika riskfaktorer ska sammantaget leda till en bedömning av den inneboende risken, det vill säga risken för att bolagets tjänster kan komma att utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Med utgångspunkt i denna bedömning ska bolaget försöka vidta åtgärder för att reducera riskerna. För att säkerställa att åtgärderna reducerar identifierade risker och att bolaget därmed har kontroll över riskerna behöver bolaget löpande följa upp och bedöma dess effekt, Det innebär en uppföljning både av att åtgärderna vidtas och en bedömning av att de fungerar.

¹¹ 2 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen.

¹² Prop. 2016/17:173 s. 510.

Bedömningen av de riskreducerande åtgärdernas effekt ger en bild av bolagets residualrisk, det vill säga den risk som bolaget exponeras för efter det att åtgärder har vidtagits.

Länsstyrelsen vill i denna del påtala följande. I den allmänna riskbedömningen har angetts att bolaget arbetar aktivt för att motverka riskerna för att verksamheten ska utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Vilka, om några, åtgärder som bolaget vidtar anges dock inte och det anges inte heller hur dessa åtgärder påverkar verksamhetens residualrisk vilket, om sådana riskreducerande åtgärder faktiskt vidtagits och tagits hänsyn till, är en brist. Länsstyrelsen konstaterar vidare att det inte heller framgår om de eventuella riskreducerande åtgärderna följts upp och utvärderats, det vill säga att bolaget kontrollerat att åtgärderna fungerar och fyller sitt syfte.

När bolaget har gjort en individuell bedömning av varje faktor för sig ska tjänsten sättas in i sitt affärsmässiga sammanhang, det vill säga en bedömning av helheten ska göras. Bolaget ska således göra en bedömning av hur de olika faktorerna kan påverka varandra.

Såsom angetts ovan har bolaget inte identifierat, bedömt och analyserat samtliga riskfaktorer som ska beaktas enligt penningtvätsregelverket. Länsstyrelsen konstaterar att bolaget, trots att det inte har identifierat, analyserat och bedömt samtliga riskfaktorer, var för sig och i kombination, har bedömt att den sammantagna risken för att bolaget kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism är normal. Länsstyrelsen bedömer med anledning av det ovan angivna att bolaget saknat förutsättningar att nå en sådan slutsats. Därtill vill Länsstyrelsen påpeka följande.

Bolaget har inte angett en tillräckligt, utifrån bolagets storlek och art, motiverad bedömning och analys av den sammanvägda risken för bolaget att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Det framgår inte hur de olika faktorerna påverkar varandra. Det är inte tillräckligt, att som bolaget gjort, ange vad som beaktats utan att redovisa hur bedömningen har gjorts.

Länsstyrelsen noterar att bolaget under rubriken 2.3. *Steg 2* har illustrerat en modell av hur de inbyggda risker som är förknippade med bolagets tjänster *kan* påverkas av olika riskfaktorer i verksamheten samt vilken risknivå den sammantagna bedömningen *kan* leda till. Länsstyrelsen konstaterar dock att det inte anges att den aktuella bedömningen faktiskt gått till såsom illustrationen visar och Länsstyrelsen bedömer vidare att illustrationen i sig inte i

tillräckligt hög grad visar det resonemang som i sådant fall skulle ligga till grund för bolagets bedömning.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolagets allmänna riskbedömning inte uppfyller de krav som följer av penningtvättslagen. Bolaget har inte identifierat och gjort en faktisk analys och bedömning av samtliga riskfaktorer som anges i penningtvättslagen. Det vill säga, det saknas en systematisk genomgång och motiverad bedömning av hur bolagets riskfaktorer, var för sig och i kombination med varandra, kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt hur stor risken är för att detta sker.

Den allmänna riskbedömningen är av stor vikt för flertalet åtgärder i penningtvättsregelverket. För det första ska rutiner och riktlinjer vara utformade i syfte att motverka de identifierade riskerna.¹³ Den allmänna riskbedömningen spelar också en viktig roll vid riskbedömningen av kunderna, vilket i sin tur styr omfattningen av åtgärderna för kundkännedom. Riskbedömningen ska också beaktas när verksamhetsutövaren bestämmer omfattning och inriktning på övervakningen av aktiviteter och transaktioner samt vid framtagande av rutiner och riktlinjer för intern kontroll. En verksamhetsutövarers åtgärder enligt penningtvättsregelverket ska således vidtas utifrån den allmänna riskbedömningen varför denna ska vara utformad på ett sådant sätt att den kan användas för dessa syften.¹⁴

Det riskbaserade förhållningssätt som penningtvättsregelverket bygger på innebär således att bolaget ska vidta åtgärder som står i proportion till de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som det är utsatt för. Det är därmed centralt att den allmänna riskbedömningen är utformad specifikt utifrån de risker som finns i bolagets verksamhet och att det finns en tydlig koppling mellan riskbedömningen och de åtgärder som vidtas för att motverka identifierade risker.

Länsstyrelsen bedömer mot bakgrund av vad som angetts ovan att bolaget saknar en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning av verksamheten. Med anledning av att bolagets allmänna riskbedömning dels ska användas för att identifiera hot mot och sårbarheter med verksamheten, dels ska ligga till grund för verksamhetens riskbedömning av kunder samt rutiner, riktlinjer och

¹³ 2 kap. 8 § tredje stycket penningtvättslagen.

¹⁴ Prop. 2016/17:173 s. 511.

övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, utgör avsaknaden av en sådan allmän riskbedömning som krävs enligt regelverket en synnerligen allvarlig överträdelse av penningtvättsregelverket.

Konsekvensen av att en allmän riskbedömning saknas blir att bolaget inte kan skapa sig en korrekt uppfattning på vilket sätt det kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Detta leder i sin tur till att bolaget inte kan vidta lämpliga åtgärder för att minska riskerna. Länsstyrelsens bedömning är således att bolaget därigenom har löpt en ökad risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Val av ingripande

Gällande bestämmelser

Vid en överträdelse får tillsynsmyndigheten ingripa mot en verksamhetsutövare genom att utfärda ett föreläggande om att göra rättelse eller, vid överträdelser som inte är ringa, genom ett beslut om sanktionsavgift. Om överträdelsen är allvarlig, upprepad eller systematisk får tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren att upphöra med verksamheten.¹⁵ Länsstyrelsens förelägganden får förenas med vite.¹⁶

Vid valet av ingripande ska tillsynsmyndigheten ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till skador som har uppstått och graden av ansvar.¹⁷ Omständigheter som anges i 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen är typiskt relevanta och kan påverka bedömningen i både försvårande och förmildrande riktning.

I försvårande riktning ska det beaktas om verksamhetsutövaren tidigare har begått en överträdelse.¹⁸

I förmildrande riktning ska det beaktas om (1) verksamhetsutövaren i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat tillsynsmyndighetens utredning, och (2) om verksamhetsutövaren

¹⁵ 7 kap. 11 § penningtvättslagen.

¹⁶ 7 kap. 24 § penningtvättslagen.

¹⁷ 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen.

¹⁸ 7 kap. 13 § andra stycket penningtvättslagen.

snabbt upphört med överträdelsen sedan den anmälts till eller påtalats av tillsynsmyndigheten.¹⁹

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har inom ramen för tillsynen undersökt hur bolaget efterlever kraven i penningtvättsregelverket vad avser den allmänna riskbedömningen. Det riskbaserade förhållningssätt som penningtvättsregelverket bygger på innebär att bolaget ska vidta åtgärder som står i proportion till de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som det är utsatt för. Det är därmed centralt att den allmänna riskbedömningen är utformad specifikt utifrån de risker som finns i bolagets verksamhet och att det finns en tydlig koppling mellan riskbedömningen och de åtgärder som vidtas för att motverka identifierade risker.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget saknat en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning vilket innebär att bolaget brustit i dess grundläggande skyldigheter enligt penningtvättsregelverket. Enligt Länsstyrelsens bedömning utgör avsaknaden av en sådan allmän riskbedömning en överträdelse av synnerligen allvarlig art. Detta med anledning av att bolaget inte har haft någon allmän riskbedömning som kunnat läggas till grund för verksamhetens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

I förmildrande riktning ska vägas in om bolaget i väsentlig mån har underlättat Länsstyrelsens utredning. Av förarbetena till penningtvättslagen framgår att det bör krävas att verksamhetsutövaren självant för fram viktig information som myndigheten inte redan förfogar över.²⁰ Någon sådan information har bolaget, enligt Länsstyrelsens bedömning, inte framfört. Därtill ska hänsyn tas till om bolaget snabbt har upphört med överträdelsen sedan den anmälts eller påtalats av tillsynsmyndigheten. Några tidigare överträdelser har inte anmälts eller påtalats av Länsstyrelsen.

Avsaknaden av en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning utgör en synnerligen allvarlig överträdelse av penningtvättsregelverket som har ökat risken för att bolaget kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Bristerna

¹⁹ 7 kap. 13 § tredje stycket penningtvättslagen.

²⁰ Prop. 216/17:173 s. 555.

har förelegat under hela den granskade perioden, mellan den 28 november 2018 till och med den 18 maj 2020 (tillsynsperioden).

Med beaktande av de sammantagna omständigheterna i ärendet gör Länsstyrelsen bedömningen att ett ingripande ska ske genom ett beslut om sanktionsavgift.

Sanktionsavgiftens storlek

Gällande bestämmelser

Sanktionsavgiften för en verksamhetsutövare som är en juridisk person ska som högst fastställas till det högsta av (1) två gånger den vinst som verksamhetsutövaren gjort till följd av överträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller (2) ett belopp i kronor motsvarande en miljon euro.²¹ Särskild hänsyn ska tas till de förmildrande och försvårande omständigheterna som framgår av 7 kap. 13 § penningtvättslagen samt till den juridiska personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som gjorts till följd av överträdelsen.²²

Länsstyrelsens bedömning

Den eventuella vinst som bolaget kan ha gjort till följd av överträdelser av penningtvättsregelverket går inte att fastställa. Länsstyrelsen har därför att fastställa sanktionsavgiften till ett belopp mellan 5 000 kronor och 1 miljon euro, som nu motsvarar cirka 11 181 000 kronor.

Länsstyrelsen har konstaterat att bristerna i efterlevnaden av penningtvättsregelverket är av synnerligen allvarlig art. Länsstyrelsens utredning har visat att bolaget har saknat en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning. Bolaget har därmed löpt ökad risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Vidare beaktar Länsstyrelsen att överträdelserna har pågått under hela tillsynsperioden om cirka ett och ett halvt år vilket får anses vara en förhållandevis lång tid. De konstaterade bristerna ligger inom bolagets kontroll.

Sammantaget är detta omständigheter som enligt Länsstyrelsens mening talar i försvårande riktning vid bestämmandet av sanktionsavgiftens storlek.

²¹ 7 kap. 14 § första stycket penningtvättslagen.

²² 7 kap. 16 § penningtvättslagen.

Bolaget har även, genom att inte ha följt penningtvättsregelverket, främjat osund konkurrens på marknaden. Länsstyrelsen beaktar således att bolagets bristande regelefterlevnad kan ha inneburit fördelar för bolaget jämfört med konkurrenter som följt penningtvättsregelverket och därigenom lagt både tid och resurser på att efterleva regelverket.

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn även tas till den juridiska personens finansiella ställning. Med finansiell ställning avses exempelvis bolagets årsomsättning.²³ Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.²⁴

Under räkenskapsåret 2018 uppgick bolagets omsättning till cirka 467 miljoner kronor. Under räkenskapsåret 2019 uppgick bolagets omsättning till cirka 1 251 miljoner kronor. Under räkenskapsåret 2020 uppgick bolagets omsättning till cirka 1 230 miljoner kronor. Bolaget har uppgett att 100 % av bolagets omsättning, för respektive år, härrör från bolagets bokförings- och redovisningstjänster. Länsstyrelsen finner inte skäl att ifrågasätta uppgifterna i denna del.

Vid en samlad bedömning av överträdelsernas karaktär, med hänsyn till bolagets årsomsättning och finansiella ställning och övriga omständigheter i ärendet bestämmer Länsstyrelsen sanktionsavgiften till fyra miljoner kronor.

Sanktionsavgiften tillfaller staten och faktureras av Länsstyrelsen efter att beslutet har vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen erinrar om följande

Tillsynsärendet avslutas genom detta beslut. Skyldighet att ha upprättade, uppdaterade riskbedömningar och rutiner och riktlinjer kvarstår. Länsstyrelsen kan komma att följa upp att verksamheten följer penningtvättsregelverket genom nya tillsynsåtgärder.

Bestämmelser som beslutet grundas på

- 1 kap. 2 § första stycket 18, 2 kap. 1–2 §§, 7 kap. 1 § första stycket, 10 §, 11 § första stycket, 13–14 §§, 16 §, 21 §, 25 § andra stycket lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

²³ Prop. 2016/17:173 s. 411, Prop. 2013/14:228 ”Förstärkta kapitaltäckningsregler” s. 240.

²⁴ Prop. 2016/17:173 s. 357.

- 16 § första och andra styckena förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism
- 1 kap. 1 § och 2 kap. 2 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma på att lagändringar har trätt i kraft sedan Länsstyrelsen inledde detta tillsynsärende. Handlingarna som getts in i ärendet har bedömts utifrån penningtvättsregelverket i dess lydelse då tillsynsärendet inleddes.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av chef för enheten för företags- och säkerhetstillsyn Carina Cutlip med jurist Frida Berglund som föredragande. I den slutliga handläggningen har också jurist Mari Holopainen medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 20998-2020.